

ارزیابی اهداف طراحی سایت گردشگری در منطقه سرولات شهر چابکسر با استفاده از مدل topsis

آرزو رمضانپور مقدم^۱، مجید سنایی^۲

^۱ کارشناسی ارشد مهندسی شهرسازی، گرایش مدیریت شهری، دانشگاه کمال الملک نوشهر، مازندران

^۲ عضو هیات علمی دانشگاه کمال الملک نوشهر، دکتری برنامه ریزی شهری و منطقه ای

چکیده

در ایران تشکیل بافت های شهر متأثر از تمامی عوامل جغرافیایی و اقلیمی، فرهنگی و اعتقادی، تاریخی و اجتماعی می باشد. در شهرهای گردشگری ایران، حیات شهر مرهون دریا است و زندگی مردم با دریا عجین شده است. سواحل بخشی از هویت اکولوژیک شهرهای حاشیه دریا به شمار می آید و در سازمان فضایی، بصری و کالبدی شهر به عنوان عنصری شاخص و موثر خود را نشان می دهند. همچنین با توجه به نقش گردشگری، توسعه و زیباسازی فضای گردشگری جز مهمترین برنامه های توسعه شهری این مناطق به شمار می رود. در این مقاله با عنوان تحلیلی بر نقش احداث سایت گردشگری در منطقه سرولات شهر چابکسر، ابتدا وضع موجود بررسی و تشریح، سپس بر اساس موضوع پژوهش مورد تحلیل و ارزیابی قرار می گیرد. متغیرهای مورد بررسی که با توجه به مبانی نظری و مطالعات کتابخانه ای و اسنادی می باشند، عبارتند از: حس مکان، هویتمندی، مقیاس انسانی، پیاده مداری، تنوع، تناسبات بصری، آسایش اقلیمی، مشارکت، طبیعت مداری، و آسایش اقلیمی. پس از آن به تحلیل فضایی به منظور تعیین حوزه مداخله طراحی به منظور ایجاد سایت گردشگری پرداخته می شود که بر اساس آن ابتدا پهنه ها، محورها و مراکز شهر چابکسر مشخص و بر اساس تحلیل فضایی، حوزه مداخله به منظور ایجاد سایت گردشگری مکانیابی می شود. سپس برای طراحی حوزه مداخله دو گزینه به عنوان آلترناتیو تبیین می شود و سپس بر اساس نظرات نخبگان بر اساس مولفه های مورد بررسی هر کدام از گزینه ها امتیاز داده میشود. در نهایت بر اساس روش تاپسیس (TOPSIS) گزینه برتر معرفی و پیشنهادات بر اساس گزینه برتر ارائه می شود.

واژه های کلیدی: سایت گردشگری، منطقه سرولات، گردشگری، مدل تاپسیس.

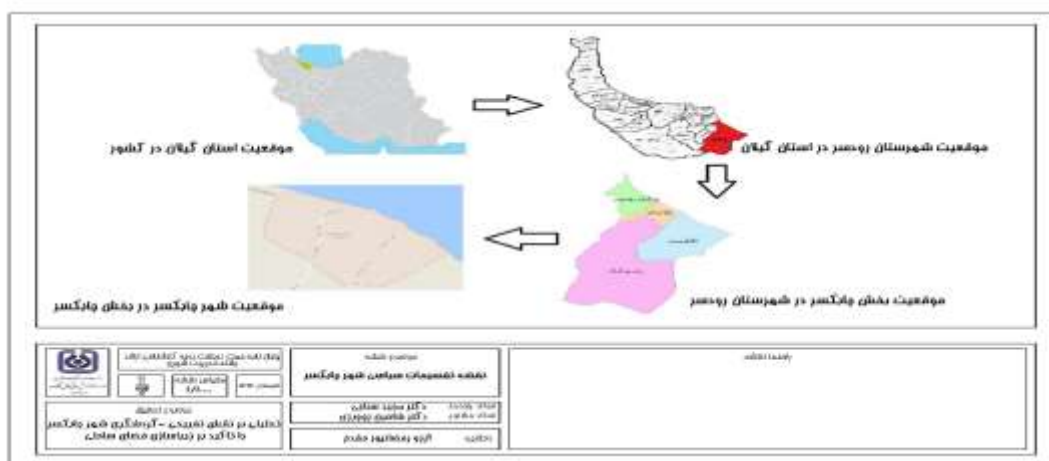
۱-مقدمه

محدوده ی آب کنار در نقاط مختلف دنیا به عنوان یکی از مناطق استراتژیک و پر اهمیت محسوب می گردد که امروزه نزدیک به ۳۸ درصد از جمعیت جهان را به خود جذب کرده است (بهمنش و تابان، ۱۳۸۳). شهرهای گردشگری به طور اجتناب ناپذیر کانون اصلی توجه در قرن ۲۱ خواهند بود و این گرایش اساسا ناشی از سکونت گزینی و رشد روز افزون جمعیت در این مناطق و تحولات اقتصادی در جهان می باشد (کلوی، ۱۳۸۹). محاسبات نشان می دهند که جمعیت فعلی سواحل در جهان، برابر با جمعیت کل جهان در سال ۱۸۵۱ و در حدود ۵۰ درصد جمعیت فعلی است. رشد جمعیت در نواحی گردشگری مختص کشاورزی در حال توسعه نمی باشد بلکه نیمی از جمعیت کشورهای توسعه یافته جهان نیز اینک در محدوده ای با فاصله ۶۰ کیلومتری از ساحل زندگی می کنند. اگر شهر را به مانند یک موجود زنده فرض کنیم برای ادامه زندگی به سرزندگی و نشاط نیازمند است نقش فضای شهری یا به عبارتی فضایی که در آن تعاملات اجتماعی شهروندان شکل می گیرد و فرهنگ جامعه در بستر آن ارتقا می یابد در کشور ما روز به روز در حال افول است (سرستی، ۱۳۹۶:۱). افزایش کیفیت زندگی شهروندی و حیات اجتماعی در فضاهای شهری یکی از چالش های حرفه طراحی شهری بوده و نظریات بسیاری بر مبنای شرایط و تجربیات مختلف مطرح شده است و طراحان همواره بدنبال راهکارهایی جهت ارتقای کیفیت فضاهای شهری هستند (خانپان، ۱۳۹۶:۳). یکی از راه حل ها جهت افزایش کیفیت شهرها و تبدیل هر چه بهتر محیط شهری به محلی قابل زیست برای شهروندان، بهره گیری از عنصر طبیعت جهت پیوند انسان با محیط پیرامون و حیات بخشیدن به زندگی مدنی او در فضاهای شهری می باشد. در واقع محیط های طبیعی پتانسیل بالایی برای خلق فضاهای عمومی شهری دارد. یکی از این گونه های موفق فضاهای شهری، کنار آب ها می باشد. با توجه به هدف خاص پژوهش که تاکید بر زیباسازی فضای گردشگری می باشد، مکان یابی فضاهای جمعی در حاشیه ساحل می تواند موجب موفقیت فضا در جذب افراد شود. عدم توجه به این موضوع در شهرهای ایران مانند چابکسر سبب کاهش کیفیت محیطی شهر، عدم سرزندگی و پویایی و همچنین عدم وجود مکانی جهت تجمع شهروندان و جذب گردشگران که از بزرگترین مشکلات شهرها می باشد، گشته است. این در حالی است که وجود پتانسیل های طبیعی در این شهر این امکان را فراهم می کند تا با ایجاد فضایی دلپذیر پذیرای افراد و گردشگران باشد. لذا در شهرهای مانند شهر چابکسر که از نظر گردشگری و پتانسیل طبیعی موقعیت استراتژیکی دارد و از نظر مورفولوژی نیز چهار اشکوب (ساحل، جلگه، کوهپایه و حتی کوهستان) در سیمای کلی آن مشخص است، توجه به این پتانسیل ها و تقویت آنها می تواند سبب افزایش کیفیت فضاهای شهری گردد، از سوی دیگر می تواند فرصت ها و امکاناتی را بویژه برای اشتغال و درآمد در این شهر فراهم سازد و نقش موثری در احیاء و سرزندگی این شهر ایفا کند. این امر نیازمند توسعه زیرساخت ها و ایجاد بستر لازم که از مهم ترین راهکارها و سیاست های توسعه صنعت توریسم در عصر حاضر محسوب می شود، می باشد. رشد صنعت

گردشگری در گرو شرایطی است که با مهیا شدن آن چرخه ی این صنعت خواهد چرخید. سواحل شهر چابکسر که هر ساله گردشگران زیادی را به خود جلب می کند، بتدریج به واسطه ی بی توجهی و کمبود امکانات جهت استفاده گردشگران، به فضاهایی بی کیفیت همراه با اغتشاشات بصری و آلودگی زیست محیطی تبدیل گشته است، که در صورت تداوم این بی توجهی این پتانسیل طبیعی، جذابیت خود را بعنوان فضایی تفریحی-توریستی از دست خواهد داد. لذا بنظر می رسد با زیباسازی فضا در شهر چابکسر به گونه ای که با ایجاد فضایی دلپذیر و افزایش سطح خدمات و کیفیت تسهیلات، سبب جذب افراد و گردشگران به این مکان و در نتیجه شهر چابکسر شده، که این امر موجب رونق اقتصادی، ایجاد اشتغال، گسترش فضای شادابی و نشاط و سرزندگی شهر چابکسر می گردد. همچنین با مدیریت صحیح علاوه بر استفاده از جاذبه های گردشگری مطابق با نیاز امروز موجب حفظ و ماندگاری این منابع برای آیندگان می گردد.

۲- موقعیت طبیعی شهر چابکسر

شهر چابکسر در منتهی الیه استان گیلان و در حد فاصل استان گیلان و مازندران در کوتاه ترین فاصله بین کوه و دریا حداکثر ۱۳۰۰ متر در شمال کشور قرار دارد. به دلیل فاصله کم با کوه و دریا و برخورداری از اقلیم معتدل خیزی بر خوردار می باشد. در گستره و جغرافیای چابکسر ۴ محصول عمده کشاورزی یعنی برنج، چای، مرکبات، و کیوی در کنار همدیگر رشد می کنند. همچنین پرورش گل و گیاه به صورت چشمگی و گسترده اقلیم مناسب منحصر به فرد چابکسر را نه در گیلان و مازندران بلکه در خاور میانه در ذهن تداعی می کند. با توجه به خصوصیات جغرافیایی حاکم بر منطقه یعنی رشته کوه البرز و دریای خزر، چابکسر از نظر جاذبه های گردشگری از تنوع ویژه ای برخوردار می باشد. مسافران و گردشگران با حضور خود در چابکسر در کوتاه ترین فاصله زمانی می توانند از مواهب دریا و همچنین زیبایی های عرصه های جلگه ای کوهپایه ای کشتزار ها چشمه سارها، رودها و سکونت گاه های انسانی بهره مند شوند. چابکسر در جنوب غربی دریای خزر و شرقی ترین نقطه استان گیلان واقع شده است. از نظر موقعیت جغرافیایی در ۵۰ درجه و ۳۴ دقیقه طول جغرافیایی و ۳۶ درجه و ۵۷ دقیقه عرض جغرافیایی قرار دارد. شیب اصلی آن در سمت جنوب به شمال است. چابکسر مرز بین گیلان و مازندران بوده که توسط رودخانه سمّام (سامان رود) از استان مازندران - رامسر جدا می شود. در حقیقت می توان گفت چابکسر گره ارتباطی بین این ۱۲ استان می باشد. از شمال به دریای خزر، از جنوب به کوههای البرز، از غرب به کلاچای و از شرق به رامسر محدود می شود. فاصله آن با رامسر ۸ کیلومتر، کلاچای ۲۰ کیلومتر، رودسر ۳۰ کیلومتر، و با مرکز استان یعنی شهر رشت ۱۰۲ کیلومتر می باشد.

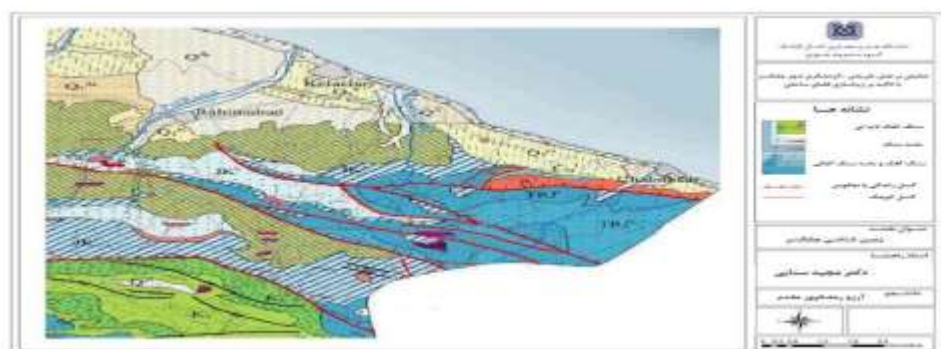
نقشه ۲-۱- تقسیمات سیاسی شهر چابکسر (ماخذ: نگارنده)

وسعت ۳۳۰ کیلومتر مربع منطقه چابکسر در دو ناحیه جلگه ای و ناحیه میان بند (کوهستانی و کوهپایه ای جنگلی) و قسمت کلی در ناحیه کوهستانی واقع شده است. شیب منطقه از جنوب به سمت شمال یعنی دریای خزر بوده و قسمت های جنوبی پوشیده از جنگل های انبوه و دارای ارتفاعات جنگلی تا ۳۰۰۰ متر می باشد.

قسمت کوهستانی البرز از سنگهای رسوبی و آتشفشانی و متامرفیک متعلق به پرکامبرین تا کواترنوی، تشکیل شده است. در پاره ای نقاط به ویژه در ارتفاعات زیاد سنگ های آهک و بازالت و آندزیتی بدون پوشش نمایان است. قشرهای زیادی از سنگهای آهکی دو تا سه و لایه هایی از سنگ باز است. در این منطقه دیده می شود که گاه آبخانه های خوبی را تشکیل می دهند. جلگه های منطقه از رسوبهای رودخانه ای (آلویال) است که روی لایه های متعلق به دوران چهارم قرار دارد. بطور کلی در تمام منطقه از کوه به طرف دریا لایه های آبرفت ضخیم تر می شود و شیب عمومی جلگه به طرف دریاست. وجه مشخصه

مرفولوژی و مرفودینامیکی و همچنین اساس همبستگی کوههای مرتفع و اراضی پست از نظر ترتیب ناهمواریها همانا وجود دره هایی که جریان آب در تمام سال در آن ها ادامه دارد. رسوبات حاصل از فعالیتهای فرسایش و جابجایی رودخانه ای اغلب در ۹۹۹ و دهانه رودخانه ها به جای گذاشته می شوند. از آنجائی که تغییرات ناشی از جزر و مد در خط ساحلی بسیار اندک بوده و حرکات سیلابی ضعیف هستند. این رسوبات اغلب در اراضی آبرفتی ته نشین گشته و یا به موازات ساحل جابه جا می شوند. تعدادی از رودخانه های کوتاه منطقه نظیر هچین رود یا اچار رود و میانه رود و ... در طول مسیر خود دره های عمیقی را به وجود می آورند . نیروی ناهمواری زیاد همواره با فراوانی بارش در موارد زیادی موجب افزایش فوق العاده قدرت جابه جایی در دامنه ها گشته و علاوه بر آن لغزش زمین و جدائی توده های خاکی را سبب می گردند که شکل گیری سطح خارجی نقش موثری دارند. جلگه های آبرفتی و اراضی منطقه چابکسر شرایط بسیار مناسبی را برای کشاورزی بوجود آورده است بطوریکه انواع و اقسام محصولات عمده کشاورزی مانند مرکبات، برنج و چای با کیفیت خوب در این منطقه بدست می آید و می توان گفت که جزء یکی از مناطق نادر کشاورزی در سطح کشور است چون تقریباً از هر نوع محصول و میوه در این ناحیه بدست می آید. جنس زمین های منطقه مورد مطالعه از نوع رس - شن بوده که روی هم در طبقات مختلف زمین قرار گرفته است . این زمینها در وسعت زیاد به کشت محصولات مختلف مانند برنج ، چای ، کیوی ، انواع صیفی جات و سبزیجات و غیره اختصاص یافته است در هر صورت خاکهای منطقه از دسته خاکهای سنگین و نیمه سنگین به شمار آمده و هر نوع از محصولات ذکر شده با خاکهای مشخصی سازگاری دارند . چنانچه چای با خاکهای دارای PH خیلی اسیدی با بافت سیلیت و برنج با خاکهای PH نسبتاً خنثی و بافت متوسط و رسوبی و رسی سازگاری دارد . ولی بدون توجه به PH خاک منطقه که جابجایی اسیدی و در نقطه ای قلیایی و یا خنثی باشد در خاکهای دارای PH خیلی اسیدی که برای چای مناسب است می توان برنجکاری نمود چنانکه این کار را انجام می دهند و یا اینکه مرکبات کشت می نمایند. به طور کلی در منطقه کمتر به نوع خاک برای کشت محصولات توجه می شود.

نقشه ۲-۳- زمین شناسی چابکسر. تنظیم : نگارنده، ۱۳۹۸

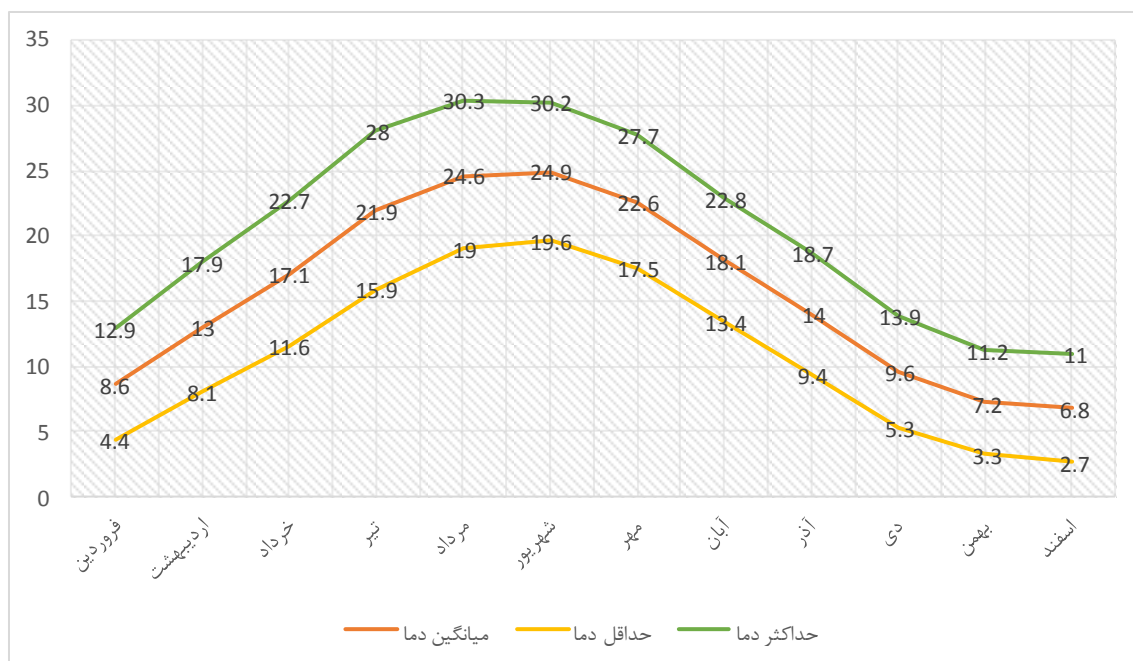
شهر چابکسر به دلیل فاصله کم با کوه و دریا از اقلیم معتدل خزری برخوردار می باشد. آب و هوا در چابکسر گرم و معتدل است. ماه های فصل زمستان در چابکسر بسیار بارانی تر از ماه های فصل تابستان است. در چابکسر میانگین سالانه دما ۱۵٫۷ سانتی گراد است. میزان بارش سالانه در حدود ۱۱۵۰ میلی متر است. خشک ترین ماه مرداد است و ۳۰ میلی متر در آن باران می بارد. بیشترین میزان بارش با میانگین ۲۱۱ میلی متر در اکتبر رخ می دهد.

	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند
میانگین دما	۸٫۶	۱۳	۱۷٫۱	۲۱٫۹	۲۴٫۶	۲۴٫۹	۲۲٫۶	۱۸٫۱	۱۴	۹٫۶	۷٫۲	۶٫۸
حداقل دما	۴٫۴	۸٫۱	۱۱٫۶	۱۵٫۹	۱۹	۱۹٫۶	۱۷٫۵	۱۳٫۴	۹٫۴	۵٫۳	۳٫۳	۲٫۷
حداکثر دما	۱۲٫۹	۱۷٫۹	۲۲٫۷	۲۸	۳۰٫۳	۳۰٫۲	۲۷٫۷	۲۲٫۸	۱۸٫۷	۱۳٫۹	۱۱٫۲	۱۱

جدول ۱-۲- میزان درجه حرارت در شهر چابکسر طی سال های ۱۳۹۴-۱۳۷۴

ماخذ: ایستگاه هواشناسی گیلان- ۱۳۹۴

شهریور گرم ترین ماه سال است. دمای هوا در شهریور به طور میانگین ۲۴٫۹ درجه سانتی گراد است. اسفند سردترین ماه است که میانگین دمای آن ۶٫۸ درجه سانتی گراد است.

نمودار ۱-۲- میزان درجه حرارت (میانگین، حداقل و حداکثر دما) شهر چابکسر طی سال های ۱۳۹۴-۱۳۷۴،

منبع: ایستگاه هواشناسی گیلان.

تفاوت ۱۸۱ میلی متری بین میزان بارش خشک ترین و مرطوب ترین ماه سال وجود دارد. در طی سال دما به میزان ۱۸,۱ درجه سانتی گراد تغییر می کند.

۳- ویژگی های گردشگری سرولات

چابکسر؛ سرزمین آفتاب، ماسه و دریا به روایت تاریخ، بشر از دیرباز، بنا به حکم نیازهای مادی و روحی و فرهنگی و به پیروی از حس کنجکاوی، پیوسته پهنه خاک را در عرصه رفت و آمد خود قرار داده است، به طوری که به یقین می توان گفت جهانگردی و مسافرت از همان سپیده دم تاریخ زندگی بشر آغاز شده است. براساس تعریف سازمان جهانی جهانگردی، جهانگردی کسی است که به سرزمین یا کشورهای غیر از محل اقامت دایمی خود مسافرت می کند و دست کم یک شب و حداکثر یک سال در آنجا می ماند و دلیل عمده مسافرت او تفریح، استراحت، دیدار بستگان، درمان، زیارت اماکن مقدس، بازدید از آثار تاریخی و مراکز هنری و فرهنگی، شرکت در مسابقات ورزشی یا تماشای آن، دیدن نمایشگاه های بازرگانی یا مراکز فعالیت های اقتصادی و شرکت در همایش ها و اجلاس است، بنابراین می توان انگیزه را مهمترین عامل سفر گردشگران تلقی کرد (آمار، ۱۳۸۲: ۱۲). چابکسر با ۱۲ کیلومتر مربع مساحت در پهنه جغرافیایی گیلان واقع شده است که از نظر

گردشگری موقعیت استراتژیکی برای استان گیلان دارد. از نظر مورفولوژی چهار اشکوب (ساحل، جلگه، کوهپایه و حتی کوهستان) در سیمای کلی آن مشخص است و برای هر نوع انگیزه توریست ها را از فاصله های دور و نزدیک به چابکسر جذب می کند و با توجه به این که این شهر دروازه ورودی به استان مازندران محسوب می شود، موقعیت ارتباطی خوبی دارد. چابکسر از نظر انواع جاذبه ها بسیار غنی است، به طوری که از جاذبه های طبیعی مانند دریا، سواحل، چشم اندازهای بکر جنگلی، نواحی ییلاقی و جاذبه های تاریخی و فرهنگی مانند معماری اصیل آن و حتی مذهبی و اقتصادی (بازارهای هفتگی و مجتمع های گل و گیاه) و گردشگری مزرعه ای در آن وجود دارد (بابایی همتی، ۱۳۸۲: ۳۵). چابکسر از نظر انواع جاذبه ها بسیار غنی است، به طوری که از جاذبه های طبیعی، مانند دریا، سواحل، چشم اندازهای بکر جنگلی، نواحی ییلاقی و جاذبه های تاریخی و فرهنگی و حتی مذهبی و اقتصادی (بازارهای هفتگی) در آن وجود دارد. طول ساحل دریا در محدوده چابکسر ۷ کیلومتر است و به دلیل ماسه ای بودن و نزدیکی به جنگل زیبایی آن دو چندان شده است. به قول انگلیسی ها برای جذب توریست ما به ۳S انگلیسی نیاز داریم. اولین S آفتاب (Sun) است دومی ماسه (Sand) و سومی نیز دریا (Sea) می باشد. چابکسر از این نظر هیچ مشکلی ندارد و تمامی عوامل جذب گردشگر در آن مهیا است. از جاذبه های دیگر طبیعی چابکسر، چشمه دمکش است که از نظرتوریسم علمی و تفریحی جالب توجه است (محلای، ۱۳۸۰: ۶). نواحی ییلاقی و ارتفاعات چابکسر نیز به لحاظ شرایط خاص اقلیمی حایز اهمیت است، و ییلاق های جواهردشت از معروف ترین این مناطق به شمار می رود. روستای سرولات نیز به دلیل داشتن شرایط منحصر به فرد طبیعی و راه ارتباطی مناسب پتانسیل مطلوبی برای گردشگری روستایی است. چابکسر به عنوان یک قلمرو جغرافیایی، تابلوی ظرفی از جلوه های انسانی توریست پذیر گیلان است. توریسم مزرعه ای، توریسم فرهنگی و حتی معماری اصیل گیلان از انواع گردشگری منطقه محسوب می شود و بازار محلی چابکسر نیز در کنار مجتمع های گل و گیاه بر ایجاد منظر برای جذب توریست افزوده است (بابایی همتی، ۱۳۸۲: ۱۶). به هر حال آنچه که در انواع گردشگری در چابکسر اهمیت فوق العاده ای دارد، اجرای طرح توریسم ساحلی است. چابکسر به دلیل موقعیت ارتباطی خود مقصد مهمی برای انگیزه های متنوع گردشگران از سراسر نقاط کشور است و این موقعیت در صورتی پررنگ می شود که تبلیغات وسیعی در زمینه گردشگری صورت گیرد و از آن مهمتر محصولات گردشگری چابکسر در سید تقاضای مصرف منطقه از لحاظ درآمدزایی و اشتغال زایی قرار گیرد. روستایی در فاصله ۳ کیلومتری جنوب چابکسر در دهستان اوشیان و در کنار رود - خانه پر آب آچی رود که در زبان محلی منطقه به معنای رود سرکش است در ابتدای دامنه شمالی البرزه می باشد. با عبور از جاده جنگلی این روستا می توانید چشم اندازهای جنگلی و سکونت گاههای انسانی دو طرف جاده رو مشاهده کنید و ضمن قرارگیری بر فراز این روستا از بالا دست می شود کشتزارها و سکونتگاههای منطقه جلگه ای رو هم از نظر بگذرانید و همچنین

وجود ویلاهای متعدد، مسافر خانه ها و هتل های متعدد در سرولات، این منطقه رو تبدیل به مکانی ایده آل جهت انتخاب گردشگران و توریست ها کرده است.

تصویر ۳-۱- منطقه گردشگری سرولات در چابکسر - عکس: فاطمی، ۱۳۹۶

۴-مدل تاپسیس

واژه TOPSIS مخفف Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution به معنی روش های ترجیح براساس مشابهت به راه حل ایده آل است. این مدل توسط هوانگ و یون در سال ۱۹۸۱ پیشنهاد شد. در این روش m گزینه بوسیله n شاخص ارزیابی می شود. منطق اصولی این مدل راه حل ایده آل (مثبت) و راه حل ایده آل منفی را تعریف می کند. راه حل ایده آل (مثبت) راه حلی است که معیار سود را افزایش و معیار هزینه را کاهش می دهد. گزینه بهینه، گزینه ای است که کمترین فاصله از راه حل ایده آل و در عین حال دورترین فاصله از راه حل ایده آل منفی دارد. به عبارتی در رتبه بندی گزینه ها به روش TOPSIS گزینه هایی که بیشترین تشابه را با راه حل ایده آل داشته باشند، رتبه بالاتری کسب می کنند. A^+ و A^- به ترتیب، راه حل ایده آل و راه حل ایده آل منفی است. بررسی ها براساس مدل نشان می دهد که بین مولفه های پیاده مداری، و طبیعت مداری برای ایجاد سایت گردشگری شدت همبستگی در حد خیلی زیاد، بین مولفه های حس مکان، هویت بخشی، تنوع، و مقیاس انسانی با زیباسازی فضای ساحلی شدت همبستگی در حد زیاد، بین مولفه های مشارکت، خوانایی، تناسبات بصری، و آسایش اقلیمی با زیباسازی فضای ساحلی شدت همبستگی در حد متوسط وجود دارد. همچنین بین گویه های مورد بررسی توسط آزمون دو جمله ای (Binomial Test) گویه هایی که پاسخ مثبت به صورت معناداری بیشتر از پاسخ منفی است، در وضعیت بالاتر از متوسط قرار می گیرند، گویه هایی که پاسخ منفی به صورت معناداری بیشتر از پاسخ مثبت است، در وضعیت پایین تر از متوسط قرار می گیرند، و گویه هایی که بین پاسخ مثبت و پاسخ منفی تفاوت معناداری وجود ندارد ($\text{Sig} > 0.05$) در وضعیت

متوسط قرار می گیرند. پس از آن به تحلیل فضایی به منظور تعیین حوزه مداخله طراحی به منظور زیباسازی فضای ساحلی پرداخته می شود که بر اساس آن ابتدا پهنه ها، محورها و مراکز شهر چابکسر مشخص و بر اساس تحلیل فضایی، حوزه مداخله به منظور زیباسازی فضای ساحلی مکانیابی می شود. سپس برای طراحی حوزه مداخله دو گزینه به عنوان آلترناتیو تبیین می شود و سپس بر اساس نظرات نخبگان بر اساس مولفه های مورد بررسی هر کدام از گزینه ها امتیاز داده می شود.

۵- نتیجه گیری

این مقاله با موضوع تحلیلی بر نقش احداث سایت گردشگری در منطقه سرولات شهر چابکسر با تاکید بر بهبود گردشگری در پی آن است که با بررسی وضعیت گردشگری منطقه در نهایت با مکان گزینی محدوده مداخله به طراحی سایت گردشگری بپردازد. بر این اساس ابتدا مولفه های احداث سایت گردشگری مشخص گردید. بررسی گویه های مورد بررسی از طریق آزمون دو جمله ای نشان می دهد که گویه های میزان هویتمند بودن فضای گردشگری منطقه سرولات، میزان قابل رویت بودن و قرائت پذیری فضاها و فعالیت ها، میزان حس وضوح بصری و جهت یابی آسان در فضای گردشگری شهر چابکسر، میزان استفاده از پتانسیل طبیعی دریا در فضای ساحلی شهر چابکسر، میزان قابل رویت بودن نماد ها و المان های شهری در فضای ساحلی شهر چابکسر، میزان کیفیت دید و منظر فضای ساحلی شهر چابکسر در وضعیت بالاتر از متوسط قرار دارند. گویه های میزان فراهم بودن فرصت برای حضور تمامی مردم در فضای گردشگری منطقه سرولات، میزان عدم دخل و تصرف در عناصر طبیعی (مانند ساحل) در فضای شهر چابکسر، میزان قابل رویت بودن دورنمای گردشگری منطقه سرولات، میزان توجه به ترکیب رنگ و طرح و بافت و کیفیت فیزیکی، میزان تناسب پوشش گیاهی با اقلیم فضای منطقه در وضعیت متوسط قرار دارند. گویه های میزان توجه به مراسم آیینی و مذهبی استفاده کنندگان و برگزاری مراسم، میزان استفاده از اشکال و نقش مایه های بومی، میزان وجود کاربری های مختلط (کاربری هایی با عملکرد متفاوت) جاذب فعالیت های جمعی، میزان وجود روحیه فعال و متغیر در مکان های مختلف، میزان درک دو فضای متفاوت به واسطه امکان حرکت در مرز دو فضای باز و بسته، میزان بهره گیری از مشارکت عمومی، میزان تشویق فعالیت های گروهی و مشترک میان گروه های سنی و اجتماعی مختلف در منطقه سرولات در وضعیت پایین تر از متوسط قرار دارند.

۶- منابع و مآخذ

۱. اکبرزاده، زمان، رضا پرویزی و باقر حسینی. ۱۳۹۷. "بررسی عوامل محیطی موثر جهت ارتقا رضایت مندی گردشگران در مجموعه های اقامتی تفریحی." سومین همایش ملی معماری و شهر پایدار. تهران: دانشگاه شهید رجایی-دانشکده معماری و شهرسازی.
۲. انجمن شهرسازی آمریکا. ۱۳۸۷. مکان و مکان سازی، استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری. ترجمه گیتی اعتماد، مصطفی بهزادفر و ساسان صالحی. تهران: نشرجامعه مهندسان مشاور ایران.
۳. بحرینی، حسین. ۱۳۸۸. تحلیل مبانی نظری طراحی شهری. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۴. بختیاری، کیمیا. ۱۳۸۹. "طراحی فضای شهری در کنار آب با نگرش بر مسیل های شهری." نشریه شهر و ساختمان آذر و دی شماره ۵۴-۵۵.
۵. بمانیان، محمدرضا و همکاران. ۱۳۹۱. "تبیین رویکرد انتخاب استراتژی مدیریت توسعه مناطق ساحلی با تاکید بر بوم گرایی." پاییز و زمستان، ۱۹-۳۸.
۶. بنتلی، ای ی، آلن الکک، مورین پال، سو مک گلین، و گراهام اسمیت. ۱۳۸۲. محیط های پاسخ ده (کتاب راهنما برای طراحان). با ترجمه مصطفی بهزادفر. تهران: انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران.
۷. بیدخوری، علیرضا، امیر رضا آشنا و جواد رائی. ۱۳۹۷. "تاثیر متقابل گردشگری و محیط زیست بر یکدیگر." اولین کنفرانس ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم زیست محیطی و مدیریتی. مشهد: موسسه آموزش عالی خردگرایان مطهر.
۸. پاکزاد، جهانشاه. ۱۳۷۶. "طراحی شهری چیست." سال هفتم، ۳۰-۳۶.
۹. پورجعفر، محمد رضا. ۱۳۹۲. طراحی شهری محیطی آب کنار. تهران: مرکز نشر آثار علمی دانشگاه تربیت مدرس.
۱۰. پورجواهریان، نازنین و محمد مهدی غیایی. ۱۳۹۷. "سنجش مولفه های کیفیت محیطی تاثیرگذار در اجتماع پذیری فضاهای شهری ساحلی." کنفرانس عمران، معماری و شهرسازی کشورهای جهان اسلام. تبریز.
۱۱. توسلی، محمود. ۱۳۷۸. قواعد و معیارهای طراحی فضای شهری. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.

۱۲. توسلی، محمود، ناصر بنیادی. ۱۳۷۱. طراحی فضای شهری_ فضای شهری و جایگاه آن در زندگی و سیمای شهری.

تهران: انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات معماری و شهرسازی.

۱۳. تولایی، نوین. ۱۳۷۲. فضای شهری و روابط اجتماعی و فرهنگی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده هنرهای زیبا،

تهران: دانشگاه تهران.

۱۴. جعفری، ثریا، زهرا زرآبادی. ۱۳۹۳. "کاربرد اصول طراحی شهری اکولوژیک در طراحی سبز راه ها (مطالعه موردی:

محور رودخانه ای در محمود آباد)." کنفرانس مهندسی عمران، معماری و مدیریت پایدار شهری. گرگان.

۱۵. حبیبی، محسن. ۱۳۷۹. "فضای شهری: برخورد نظریه ای." مجله صفه (دانشگاه شهید بهشتی) شماره ۳۳.